

drogestof en sortering na te gaan. Als referentie is het stamslabonenras Fran genomen.

Het blijkt dat de teelt van flageolets in veel opzichten lijkt op die van stamslabonen. Alleen het oogsttijdstip en de oogstwijze is anders. Het opbrengstniveau van de slaboon Fran was in de proefjaren ongeveer 11, 13 en 15 ton/ha en dat van

de flageolets 3, 5 en 6 ton/ha. Het oogsttijdstip van flageolets ligt bij ongeveer 40% drogestof van het zaad. Dit komt neer op 3 à 5 weken na dat van Fran. In verband hiermee is de zaaiperiode beperkt van 10 à 15 mei tot 10 à 15 juni. Tussen de rassen was geen verschil in opbrengstniveau; wel waren er verschillen in fijnheid en vroegheid.

Rijenafstanden en plantaantallen bij de teelt van stamslabonen

A.H.J. Rops, ROC De Kandelaar, nr. KL 553, 593 en 649

Bij de teelt van stamslabonen voor de conservenindustrie was en is een rijenafstand van circa 50 cm gebruikelijk. Deze rijenafstand werd voornamelijk bepaald door de technische mogelijkheden van de plukmachine. Met de komst van de zogenaamde dwarsplukkers was de noodzaak van een 50 cm rijenafstand echter verdwenen en werd in de praktijk hier en daar al een rijenafstand van 37½ cm toegepast. Dit riep de vraag op of een nauwere rijenafstand dan 50 cm

een positief effect had op de opbrengst en op de mate van ziekteaantasting of de onkruidontwikkeling bij de teelt van stamslabonen als hoofdteelt. Om deze reden is in 1983 hier onderzoek naar gestart.

Doel van het onderzoek

Het effect van een nauwere rijenafstand dan 50 cm nagaan op de opbrengst en kwaliteit van stamslabonen voor de conservenindustrie, geteeld op de kleigrond in de IJsselmeerpolders.

Tabel 154. Overzicht van de aangelegde objecten.

object	rijenafstand (cm)	beoogd plant-aantal per m ²	afstand in de rij (cm)
A	50	24	6,7
B	50	32	5,0
C	50	40	4,0
D	37,5	24	8,9
E	37,5	32	6,7
F	37,5	40	5,3
G	25	24	13,3
H	25	32	10,0
	25	40	8,0

Opzet van de proef

In de jaren dat het onderzoek is uitgevoerd (1983, 1984, 1986) zijn de proeven steeds in drievoud aangelegd. De grondsoort was klei met circa 50%

afslibbaar en een organische-stofgehalte van circa 3,5%.

Het zaaien is uitgevoerd met een precisiezaaimachine. De oogst vond plaats met een frontplukker.

Tabel 155. Bemesting en overige teeltgegevens.

jaar	voorvrucht	bemesting, kg/ha		ras	zaaidatum	oogstdatum
		P ₂ O ₅	N			
1983	suikerbieten	172	112	Fran	24 juni	31 augustus
1984	suikerbieten	215	112	Pros	20 juni	19 september
1986	suikerbieten	215	108	Fran	18 juni	13 september

Groeiverloop

In 1983 werd ondanks de vrij droge omstandigheden na het zaaien, een goed regelmatig en mooi gewas verkregen dat zich normaal ontwikkelde. Over het algemeen bleven de planten gemiddeld wat klein, wat betekende dat bij de ruimste rijenafstand geen volledige grondbedekking werd verkregen. Ziekteaantastingen zijn in het geheel niet waargenomen.

In 1984 was de opkomst vrij regelmatig, maar ontwikkelden de planten zich als gevolg van de vochtige, koude omstandigheden eerst vrij traag.

Door de weersverbetering na eind juli hebben de planten zich nog ontwikkeld tot een redelijke gewas. Tegen de oogst werden wat rotte bonen in het gewas aangetroffen die echter zeer gering in aantal waren.

In 1985 zijn de bonen onder droge omstandigheden gezaaid en is er voor 4 juli geen regen gevallen. Met uitzondering van enkele spoorrijen was de opkomst vlot (circa 5 dagen) en de stand regelmatig. De ontwikkeling van het gewas daarna was goed. Rond 10 augustus was de grondbedekking op alle objecten 100%.

Van de rijen die op een trekkerspoor gezaaid

Tabel 156. Plantaantallen, grondbedekking, gewichtsverdeling en opbrengsten per object in de drie proefjaren.

object	rijenafstand in cm	beoogd plant-aantal/m ²	gerealiseerd plantaantal/m ²			% grondbedekking			gewichtsverdeling in % per maat ¹⁾				netto-opbrengst (> 5 mm); relatief		
			'83	'84	'86	'83	'84	'86	1984		1986		1983	1984	1986 ²⁾
									5/8,5	8,5/10	5/8,5	8,5/10			
A	50	24	46	30	-	85	75	90	36	62	36	59	93	90	93
B	50	32	54	45	-	90	80	95	34	64	34	62	89	94	100
C	50	40	62	67	-	90	80	95	32	66	32	63	93	101	102
D	37,5	24	26	37	-	98	90	100	27	70	-	-	106	107	*
E	37,5	32	37	47	-	95	95	100	31	67	-	-	103	105	*
F	37,5	40	45	54	-	98	90	100	30	68	35	61	107	105	104
G	25	24	55	30	-	98	95	100	38	60	36	58	103	95	99
H	25	32	65	42	-	98	100	100	36	62	35	60	103	105	101
I	25	40	82	52	-	98	100	100	43	56	39	56	103	97	99
gemiddelde netto opbrengst in kg/are (= 100) =												144	152	214	

1) In 1983 niet bepaald.

2) Door een mindere stand van het gewas in de trekkerssporen in 1986 konden niet van alle objecten opbrengstbepalingen worden verricht.

waren was de opkomst slecht en daarmee ook de grondbedekking.

Resultaten

Bij het bezien van de resultaten moet in ogenschouw worden genomen dat in de proefjaren bijzonderheden zijn voorgekomen ten aanzien van het plantaantal en de groeiomstandigheden. In 1983 en 1984 waren de gerealiseerde plantgetallen aan de hoge kant. Dit kan de resultaten hebben beïnvloed.

— Over de drie proefjaren gemiddeld is de hoogste opbrengst behaald bij een rijenafstand van 37½ cm.

— Bij de rijenafstanden van 37½ en 25 cm heeft het plantaantal de opbrengst weinig beïnvloed. Bij 50 cm rijenafstand blijkt een hoger plantaantal een positieve invloed te hebben.

— Met een rijenafstand van 25 cm zijn ook goede opbrengsten verkregen. De sortering was gemiddeld wat fijner.

— De 50 cm rijenafstand blijft gemiddeld wat achter in opbrengst bij de overige afstanden.

Het lagere grondbedekkingspercentage (grondbenutting) kan hiervan de oorzaak zijn.

— Betreffende de sortering van het produkt bestaat de indruk dat de rijenafstand wat meer invloed heeft dan het plantaantal.

— Tussen de objecten zijn geen verschillen geconstateerd in de ziekteaantasting en onkruidontwikkeling.

Conclusie

Het onderzoek heeft aangetoond dat een nauwere rijenafstand dan 50 cm een positieve invloed heeft op de opbrengst van stamslabonen. Op de kleigronden in de IJsselmeerpolders kan een rijenafstand van 37½ cm zonder nadelige gevolgen worden toegepast.

Literatuur

Huiskamp, Th. Rijenafstand en plantaantallen bij stamslabonen. Landbouwkundig Onderzoek in de IJsselmeerpolders en Noord-Holland. 1983 blz. 37-38, 1984 blz. 42-43.

Perspectief van lupine voor zaadwinning

J. Schröder, PAGV

ROC Vredepeel (VP 590, VP 611) en ROC Kooyenburg (Kb 704, Kb 753)

Inleiding

Sinds 1 juli 1984 valt de zaadteelt van bitterstofarme lupine onder de EG-steunmaatregelen zoals die ook voor erwten en veldbonen gelden. Lupinen zijn een eiwitrijk gewas en passen daarom

goed binnen de wens om de EG meer zelfvoorzienend te maken op het gebied van de eiwitproductie. Het eiwitgehalte van lupine is vergelijkbaar met dat van soja en bedraagt 35-40 procent. De landbouwkundig interessante lupinesoorten zijn de witte, gele en blauwe lupine. In principe ontlenen lupinen hun soortnaam aan de bloemkleur, hoewel binnen de soort witte lupine ook violet-bloeiende rassen bestaan.

De belangstelling concentreert zich met name op de eenjarige witte lupine, omdat deze soort de